פון דער אמעריקאנער מזרחי בעוועגונג

מזרחי לעהרער סעמינאריום אין ארץ ישראל.

דער דוחק אין ארטאדאקסישע לעהרער אין ארץ ישראל האט געצוואונגען דעם מזרחי צו עפענען דארט א לעהרער סעמינאר, וואס זאל ארויסגעבען פראפעסאָראנעלע לעהרער, גוטע פעדאגאגען, וועלכע זאלען זיין ערציגען אינ'ם אמת'ן אידישען גייסט און אריינגעוויזען אין איך די אידישע קולטור פון מקום. דער לעהרער סעמינאר וועט געעפענט ווערען אין איינגע וואכען ארום. די לעהרער זיינען דר. י. סירקין, דירעקטאר פון בית יתומים אין פתח תקוה, הרב אם. טראיוסקי, געוועזענער רב אין עקרון, דר. טויבער, פרעס און רוקח.

דער לעהרער סעמינאר וועט אלזא זיין, דער דריטער לעהר אינסטאלט פון מזרחי אין ארץ ישראל, דער דריטער צו דער נימנאזיע תכחמוני וואס איז ניט לאנג געעפענט געווארען צו דער שוהלע תחכמוני, וואס עקזיסטירט שוין זינט עטליכע יאהר.

די דריי לעהר אנשטאלטען זיינען מעהר ניט ווי א פרוב צו לייזען די שווערע, פארפלאנטערטע חנוך פראגע אין ארץ ישראל. דער מזרחי שטרעבט צו שאפען א גאנצע נעץ פון אזעלכע לעהר אנשטאלטען, וואו די ארץ ישראל יוגנד זאל ערציינען ווערען אין דעם אמת'ן אידישען, טראדיציאנעלען גייסט.

א בראנטש אפיס פאר קענעקטיקוט סטייט.

צו די בראנטש אפיסעס פון מזרחי אין די פערשיעדענע סטייטס איז די טעג צו געקומען נאך איינער. עס איז געווארען אן אפיס אין ניו היווען, וואס זאל לייטען די גאנצע מזרחי ארבייט אין קאנעקטיקוט סטייט. בראש פון דעם אפיס שטעהט הרב י. ה. לעווענבערג, דער רב הכולל פון ניו היווען. הרב לעווענבערג איז בעקאנט אלס איינער פון די שעהנסטע רבנים אין לאנד. ער איז א טאלאנטפולער רעדנער און אן ענערגישער עסקן. ער האט זיך אליין אנגעבאטען דעם צענטראל קאמיטעט צו ארבייטען פארן מזרחי אין זיין גליל, אין גאנץ קאנעקטיקוט סטייט. סעקרעטאר פון אפיס איז מר. מלכיאל פאקער, א פעהיגער יונגער העברעאישער שרייבער, וועלכער האט פאר די לעצטע 3 יאהר געארבייט אלס קארעספאנדענט סעקרעטער אין צענטראל ביורא פון מזרחי. מר. פאקער איז גוט בעהאוועגט אין דער מזרחי ארבייט און ער וועט זיין גאנצע געניט קייט אנווענדען פאר די עגטוויזיקונג פון דעם ניו היווענער אפיס. הרב לעווענבערג און מר. פאקער האבען שוין אנגעפאנגען זייער טעטיקייט. קודם כל ווערט ארגאניזירט די ארבייט אין ניו היווען טופא. דערנאך וועלען זיי אויך באזוכען די גאנצע שטעדט און וועלען גרופירען אלע מזרחי עסקנים פון קאנעקטיקוט. ארום דעם ניו היווענער אפיס.

מזרחי פראפאגאנדע

די מזרחי פראפאגאנדע געהט אן זייער לעבעדיג. א גאנצע גרופע פון פעהיגע אגיטאטארען און טאלאנטפולע רעדנער פארדען איצט ארום איבערן לאנד אין מאכען א שטארקע פראפאגאנדע פארן מזרחי און זיינע אידעאלען.

הרב גאלד פארב איצט ארום אין פאסיפיק געגענד. זיין ערשטען באזוך האט ער געמאכט אין סאן פראנציסקא. אין אידיש און עגליש האבען געמאכט א גרויסען רושם. די סאן פראנציסקאנער אידען איבערהויפט די יונגען, קענען נאר ניט גענוג אפלויבען הרב גאלדס רעדעס, וואס זיינען שעהן אראטאריש, און ווערען געזאגט מיט אזא פייער און ברען.

עס זיינען דארט צוגעקומען פיעל נייע חברים. עס האט זיך געגרינדעט א יונגער גרופע און עס זיינען ארגאניזירט געווארען דיסטריקטען. עס איז געמאכט געווארען אן אפטאך צווישען די מזרחים און די אלגעמיינע ציוניסטען מכח א שותפ'דיגע ארבייט.

הרב סעלצער פון מוניאפאלים מאכט איצט א טור אין טעקסעס, זיינע טעמפעראמענטפולע דרשות, וועלכע ציי־בענען זיך איים מיט זייער שארפזין און זיינען דברים הויצאים מן הלב מאכען א גרויסען איינדרוק אויף די צוהערער. זיין באזוך אין דאלאס האט ארייינגע־בראכט א היבשע צאהל נייע חברים און, א באדייטענדע סומע פארן קרן ארץ ישראל.

הרב ב. שאפירא האט באזוכט מיט ערפאלג ריטשמאנד, נארפאלק און נייר אָרלעאנס. ער האט אין די שטעדט ארגאנזירט די מזרחי ארבייט, געגרינ־דעט פרויען גרופען אין געשאפען גרויסע צאהלען פון מעמבערס.

הרב אפרים עפשטיין פון שיקאגא האט די טעג בעזוכט דעטרויט פלאראדא דורך זיינע וואריטע דרשות איז געגרינ־דעט געווארען א נייע אגודה און געשא־פען געווארען בארייטענדע סומען פארן קרן ארץ ישראל. ער האט אויך ארגאנ־ניזירט די מזרחים פון שטאדט, אפטאון און פאלאסק.

הרב סאראוסקי פון ראטשעסטער האט באזוכט יאנגסטאון אהייא. זיין באזוך האט אויפגעלעבט די מזרחי ארבייט אין יאנגסטאון.

הרב פעלקאוויץ פון קענטאן האט בעזוכט קאלאמבוס און עקרון. אין קאלאמ־בוס איז געשאפען געווארען א היבשע סומע פאר'ן קרן ארץ ישראל. אין עקרון האט ער געדרעדט אויף א מאס מיטינג צוזאמען מיט מרס. בורשטיין, די וויב־טיגע מזרחי טוערין פון קלייוולאנד און הרב בראווער, דער ארטיגער רב. דער מאס מיטינג איז געווען א גרויסער ערפאלג. עס זיינען צוגעקומען פיעל חברים און חברות און עס איז געזאמעלט געווארען פארן קרן ארץ ישראל.

מר משה עפשטיין פאהרט ארום אין די אינטערעסען פון נחליאל. די מזרחי געזעלשאפט צו קויפען ערד אין ארץ ישראל אויף קאאפעראטיוו יסודות. דער וויל איז ער אין באלטימאר אין גערט אן ערפאלגרייך מיט זיין ארבייט.

הרב ה' לעווענבערג פון ניו היווען וועט די טעג באזוכען דעטראיט מיט, אין ספרינגפילד מאס הרב שאפירא פון קענטאן עלמיירא. דר. י. א בלוי טמאן פון ניו יארק וועט זיין אין דעטרויט אין די אינטערעסען פון מזרחי.

די מזרחים אין די איבענדערמאהנ־טע שטעדט מאכען שוין אלע נייטיגע הכנות.

א גרופען ערפאלג מאכט דער יונ־גער רעדנער מר. יהודה גאדמאן מיט זיין אראטאריש קראפט מיט זיין הייסען טעמפעראמענט מאכט ער א גוואלדיגען איינדרוק אויף זיינע צוהערער. דער עולם איז ניט געווארען צו הערען אזעל־כע שטארקע הארציגע באגייסטערטע רייד פון א יונגען מאן. זיין באזוך איז דזשוירסי סיטי האט געמאכט א גרויסען רושם. ער האט דארט געגרינדעט א קינסטליכער זייד פון אמעריקא ווערט ווערט ער בעזוכען איינגע שטעדט פון ניו יארק און גיט אן דזשוירסי סטייט.

איצט עקספארטירט זאנאר נאך כינא און יאפאן. די לענדער וואו דער נאטירלי־כער זייד ווערט פארארבייטערט.

זאקען וואס וואקסען אויף בוימער.

האט אחיר שוין געהערט אז זאקען זאלען וואקסען אויף בוימער? וועל זיי וואקסען טאקי ניט אויף בוימער אין דער פארמע פון זאקען. עס איז אבער א פאקט אז אין אמעריקא האט זיך לעע־טענס ענטוויקעלט אן אינדוסטריע צו פארארבייטערן זאקען פון בוימער, עס הייסט פון דעם מאטעריאל פון בוימער.

און די זאקען זיינען גראדע ניט קיין אבי וועלכע זיי זיינען זיידענע און הענען ניט אונטערשיידעט ווערען פון די בעס־טע זאקען פון נאטירליכען זייד.

אין אנדערע ווערטער הייסט עס אז אין אמעריקא האט זיך ענטוויקעלט אן אינדוסטריע פון קינסטליכען זייד וואס ווערט געמאכט פון האלץ פון געוויסע בוימער.

עס ווערט בעריכטעט דאס אין אמעריקא זיינען לעצטען יאהר פארארבייטערט גע־ווארען פופצעהן מיליאן פאר זאקען וועלכע זיינען געווען געמאכט פון דיעזען קינסטליכען זייד פארארבייטערט פון הערם מאטעריאל פון בוימער.

די מעגליכקייט צו פארארבייטערן זייד דורך קינסליכע מיטלען איז געקומען דורך די אינערמידליכע ארבייט פון די כעמיקער און אנדערע וויסענשאפט מיט־נער. דער פראצעס פון פערוואנדלען האלץ אין זייד איז הויפטזעכליך א כעמי־שער און איז א גאנץ איינפאכער דערצו.

פארן קריעג איז דייטשלאנד געווען די דאזיגע וואס האט קאנטראלירט דעם וועלט מארק פון קינסטליכען זייד, איצט איז עס אבער אמעריקא.

קינסטליכער זייד פון אמעריקא ווערט איצט עקספארטירט זאנאר נאך כינא און יאפאן. די לענדער וואו דער נאטירלי־כער זייד ווערט פארארבייטערט.

פארלאג „ניי-צייט"
שוין ערשינען!

געזאמעלטע ערצעהלונגען
פון
פראדעל שטאק
פרייז, $1.75

די געזאמעלטע ערצעהלונגען זענען פון די בעסטע, וואס די טאלאנטפולע שריפטשטעלערין האט געשאפען. איהר סטיל איז איינענארטיג אין ארייגיגע. איהרע ערצעהלונגען וועלען געווים מאכען א פיראר צווישען די ליעבהאבער פון אינזער שעהנער ליטעראטור.

אליין—
א ראמאן פון א וואלד מיידעל
פון
י. אפאטאשו
פרייז, $1.75

אן אנדער איבערראשונג איז דער ראמאן פון א וואלד-מיידעל. אין ארייגיגער אידישער ראמאן. אזוי קרעפטיג און שעהן. ווי דאס פאלקס-ליעד: "אין ווילדען וואלד אליין. אין ווילדען וואלד אליין".

מיידלאך-מוטערס
אין
שטאדט-משוגעים
פון
אסיף דימאוו
פרייז, $1.75

מייסטערהאפט שילדערט אסיף דימאוו די מיידלאך-מוטערס "ווי שמעטערלינגען אין א זומער-נאכט פליהען זיי צום פלאם פון דער ליכט, צינדען אז זייערע צארטע פליגעלאך, ברענען אפ זייער גאנצען קערפער און, איינגעקלענדיג זיך פאר איין־מאכענס אין א העלען פלאם—פאלען זיי ארונטער"...

ווענען די שטאדט-משוגעים:

"ס'איז אינטערעסאנט זיך ציצוקוקען צום לעבען פון די איי־ביג-פארוואנעלטע — פון די שטאדט-משוגעים. זייערע דראמען דערמאנען אז א לאנג-פארעסענער ציטיר: דער שטאדט-משוגע" נער איז דער בית-עולם פון נייסט. דער לעבערג-ציפייולטער זון פון לעבען: א שטיק לעבען, וואס האט געקענט שעהן זיין"...

ווי איך זעה עס
און אנדערע זאכען
פון
פעטער אלטענבערג
איבערזעצט פון
משה נאדיר
פרייז, $1.75

פעטער אלטענבערג'ס בוך וועט מיט פרייד אויפגענומען ווערען פון ליטעראריש פייניטמעקער. משה נאדיר'ס איבערזעצונג. זיין וואונדערבארע אידישע שפראך, מאכט דאס בוך נאך פיעל ווערטפולער.

רוסישע ליריק
אנטאלאגיע
איבערזעצט פון
ב. לאפין
מיט א פארווארט פון
דר. ח. זשיטלאווסקי
פרייז, $1.75

ב. לאפין'ס אנטאלאגיע איז א בלומען-קראנץ פון דער רוסישער ליריק. דאס בוך ענטהאלט א מאסע ליעדער פון די בעסטע רו־סאלאגוב, באלמאנט, פושקין, טיוטשעוו, קאלצאוו, לערמאנטאוו, פעט, ניקיטין, פלעשטשעיעוו, פאלאנסקי, נעקראסאוו, מינסקי, פושע דיכטער, וו: נאדסאן. אלעקסאנדער בלאק, — איז פיעל אנדערע. דאס בוך ענטהאלט אויך 15 בילדער פון די בארימטס־טע דיכטער.

אלע ביכער זענען שעהן געבונדען
מיט גאלד-געפרעסטע אויפשריפטען
צו באקומען אין אלע בוכהאנדלונגען און אויך ביים פארלעגער
Neu-Zeit Pub. Co.
137 HENRY ST. NEW YORK, N.Y.

דעלעגאטען און אפיסערס
פון אלע יוניאנס, סאסיטיעס און שולען ווערען געבע־טען צו פארנעהמען א פלאטפארם סיט
אין מעסי האל
ניים מאסענפארזאמלונג
ארגאנזירט פון מלחמה קאנפערענץ
וואו ברוך צוקערמאן
וועט איבערגעבען א פעמוגליכען גרוס פון די מלחמה לענדער.
אלע דאנישאנס פון ארגאניזאציעס וועלען געגעבען ווערען פון דער לאטפארמע דורך די דעלעגאטען און אפיסערס.
קומט פונקט 7.30 אווענדס. פון דער וויטיגער טיהר אויף שוטער סטריט און מען וועט גלייך אריינלאזען.
אכטונגספאל. פרעס קאמיטע פון קאנפערענץ

דאס וואונדער קינד פון אמעריקא
פלארענס סטערן

אן עלף יאהריגע אידישע קינס־טלערין וועט אויפטרעטען אין
מאסעי מיזיק האל
דעצעמבער דעם 5-טען
8 אזייגער אין אוועגס
אין א
וויאלין ריסייטעל
די גרעסטע מוזיק קריטיקער גיבען צו אז פלארענס סטערן איז א וואונ־דער קינד. אז הערען זי שפיעלען איז א היכעלשער געניס, אז אזא טא־לאנט ווי דאס אידיש קינד פארמאגט איז א נאטור כרכה.
פארפעהלט ניט צו הערען דאס דאזיגע אידיש מיידעלע וועלכע איז קלוגער אין וואוקס און ריעוויג גרויס אין טאלאנט
טיקעטס פון 50 סענט ביז $2.00
צו באקומען אין מודרן ציגארן סטאר 33 קינג סטריט וועסט. נאחד חוי־מערס פיאנא סטאר קארנער לאנג און אלבערט סטריט. אין "אידישען זשור־נאל", און אין באקס אפיס פון מא.נע מיוזיק האל.

א ספעציעלער שליח פאר פוילען
האט איהר שוין וואס געטאן פאר אייער פאמיליע אין אייראפא? אויב נישט טוט עס גלייך דורך
דיבריידער דזוארקין
אונזער פארטרעטער קיין פוילען איז אפגעפאהרען
דינסטאג דעם 24-טען נאוועמבער
מיט די שיף „עמפרעס אוו פראנס" פון קוויבעק

דזוארקינ'ס פארטרעטער איז
ה. פרימאן
א באקאנטער געשעפטסמאן וועל־כער איז ניט באקאנט די פויליש־לאנדסלייט. ער וועט פארבלייבען אין פוילען פון 2 ביז 3 מאנאט און וועט בעזוכען אלע גרעסערע און קלענערע אידישע צענטרען. ער וועט אייך באזוכען גאריציען, ליטא און אוקראינע (אויב ער וועט קע־נען צוקומען).

מיר האבען ארגאנזירט פיר איהם צו אונטערזוכען אלע דיטאלען און אנטדעקען אלע וועגען פון עמיג־ראציע פון אנטווערפען, ראטער־דאם און ליווערפול ביז אין פון פוילען א. ה. וו. און וועט זיין ביים ענגלישען מיניסטערים צו שטאדי־רען די אפפארט פראגען.

און אויסבארנען נעלט צו די פאמיליעס פון אונזערע קונדען

מר. פרימאן וועט פארבלייבען דארט איינגע מאנאטען און מאכען אלע נויטי־גע פארבינדונגען פאר אונז. ער וועט צוריק קומען ארום פעברואר אדער מארטש און דאן וועלען מיר ערשט פון דאנען שיקען א שטענדיגען פארטרעטער אין יוראפ.

מר. פרימאן פארדרט שוין דעם דריטען מאל נאך פוילען און ער איז דארט ניט קיין גרינער. זיין פאמיליע גע פינט זיך אין איזואניצק.

דיבריידער דזוארקין
באנקירען און שיפס קאנטאר (BANKERS)
525 Dundas Street West, Toronto